

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 318/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. B., Z., zastúpeného advokátom JUDr. T. R., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Trnava sp. zn. 2 Pv 1328/2005 z 30. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. B. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2009 doručená sťažnosť Ing. V. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „okresná prokuratúra“)

sp. zn. 2 Pv 1328/2005 z 30. apríla 2009 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu povereného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Trnave sp. zn. ČVS: ORP-3532/2-OSV-TT-2005 zo 4. novembra 2008 (ďalej len „uznesenie povereného príslušníka zo 4. novembra 2008“), ktorým bolo zastavené trestné stíhanie, ako oneskorene podaná.

Sťažovateľ uviedol, že v odôvodnení napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry sa okrem iného uvádza, že uznesenie povereného príslušníka zo 4. novembra 2008 bolo sťažovateľovi zasielané prostredníctvom Slovenskej pošty do vlastných rúk, pričom táto zásielka bola doručovaná 10. novembra 2008, opakovane 11. novembra 2008, keď bola aj uložená, pričom sťažovateľ si ju neprevzal v odbernej lehote. Z uvedeného pri postupe podľa § 66 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že za deň doručenia tohto uznesenia sťažovateľovi sa považuje 14. november 2008 (fikcia doručenia), a teda posledným dňom na podanie sťažnosti bol 18. november 2008. Preto sťažnosť sťažovateľa zo 17. marca 2009 bola podľa záverov napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry podaná oneskorene.

Ďalej sťažovateľ uviedol, že uznesením Okresného súdu Zvolen sp. zn. 0 Tp 485/2008 z 8. novembra 2008 bol vzatý do väzby, pričom väzba začala plynúť 6. novembra 2008 o 10.00 h. Keďže v čase doručovania uznesenia povereného príslušníka zo 4. novembra 2008 mu bola už 4 dni obmedzená osobná sloboda, nemohol zásielku s predmetným uznesením prevziať a podať proti nemu sťažnosť v stanovenej lehote.

Sťažovateľ sa o existencii uznesenia povereného príslušníka zo 4. novembra 2008 dozvedel „až po tom, ako si doma riadne prelistoval kópiu celého vyšetrovacieho spisu, ktorú si nechal prefotiť krátko po tom, ako bol prepustený z väzby“.

V argumentácii sťažovateľ pokračuje a uvádza, že nie je pravdou, že by „... (tak ako tvrdí okresná prokurátorka v napadnutom uznesení) odmietal prevziať originál uznesenia od povereného príslušníka PZ, pretože tento mu osobne ani žiadne nedával.

Dôkazom toho, že samotný poverený príslušník PZ si uvedomil, že doručovanie zastavenia trestného stíhania nebolo vykonané v intenciách zákona, je aj tá skutočnosť, že doručoval svoje rozhodnutie opätovne prostredníctvom pošty bez akéhokoľvek prírpisu“, čím mu poskytol možnosť podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú aj využil.

Pre sťažovateľa z nepochopiteľných dôvodov «okresná prokurátorka toto konanie (t. j. opätovné doručovanie) vyhodnotila ako „nadbytočné“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa v čase prvého doručovania nachádzal vo väzbe a teda si nemohol z objektívneho dôvodu prevziať v mieste trvalého bydliska čo i len jedinú listinu, okresná prokurátorka úplne odignorovala (a túto vedomosť musela mať od povereného príslušníka PZ).».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a to výrokom Okresnej prokuratúry v Trnave zo dňa 30. apríla 2009, sp. zn. 2 Pv 1328/2005, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že táto bola podaná oneskorene, porušené bolo.

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry v Trnave zo dňa 30. apríla 2009, sp. zn. 2 Pv 1328/2005 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnej prokuratúre v Trnave na ďalšie konanie.“

Zároveň žiadal „nahradiť trovy právneho zastúpenia vzniknuté v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 245,70 €...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľa uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 2 Pv 1328/2004 z 30. apríla 2009.

Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať samotnou materiálnou stránku veci, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán

verejnej moci, kompetencia ktorého predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre...

Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na vykonanie ktorých je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že nevyužitie podnetu ako prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, IV. ÚS 126/07).

Vzhľadom na to ústavný súd zotrváva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Podľa právneho názoru ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov (vrátane tých práv, ktoré uplatnil sťažovateľ; m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 126/07). Podnet

(opakovaný podnet) zakladá povinnosť prokurátora aj nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytoval sťažovateľovi prostriedok nápravy – podnet a tiež opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc krajského prokurátora (prípadne následne generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospel k záveru, že označené rozhodnutie okresnej prokuratúry, príp. postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore so zákonom.

Vyčerpanie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05, IV. ÚS 126/07).

Zo sťažnosti nevyplýva, že by sťažovateľ podal podnet podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre na preskúmanie zákonnosti napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry pri vybavovaní svojej sťažnosti proti uzneseniu povereného príslušníka zo 4. novembra 2008.

Ústavný súd pri posudzovaní prípustnosti sťažnosti, teda pri skúmaní, či v konkrétnom prípade boli vyčerpané všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, sa musí vysporiadať s tým, či príslušný opravný prostriedok môže podať sám sťažovateľ a či s podaním takéhoto opravného prostriedku sú bezprostredne spojené určité konkrétne právne dôsledky, ktoré sa môžu pozitívne prejaviť v právnej sfére sťažovateľa. V prípade podnetu podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre možno na obe nastolené otázky odpovedať

kladne. Sťažovateľ nie je oprávnený vyberať si orgán verejnej moci, ktorý mu má poskytnúť ochranu označených porušení práv.

Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ, ak sa domnieva, že okresná prokuratúra porušila jeho základné práva, nevyužil (hoci mohol, mal a podľa všetkého dosiaľ môže využiť) tie právne prostriedky, ktoré mu zákon účinne poskytuje na ich ochranu voči rozhodnutiu ním označeného orgánu činného v trestnom konaní. Až po ich vyčerpaní by prípadne mohla vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity).

Sťažovateľ podnet ani opakovaný podnet v zmysle § 31 až § 36 zákona o prokuratúre nevyužil, ale obrátil sa priamo na ústavný súd, v dôsledku čoho bola jeho sťažnosť pri predbežnom prerokovaní ako podaná predčasne podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Treba poznamenať, že citované § 31 a § 36 zákona o prokuratúre sa týkajú všetkých konaní a postupov v ňom vymenovaných orgánov verejnej moci, ktoré sú pri výkone svojich právomocí povinné priamo aplikovať ústavu ako prameň práva vrátane úpravy základných práv a slobôd, ktorá je jej obsahom (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2009